

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr.788/ 9 Prot.

Tiranë, më 02.12. 2024

V E N D I M

Nr. 292, datë 02 . 12 . 2024

Mbështetur në ligjin nr.10 221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar¹, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi shqyrtoi ankesën me nr. 111 Regj., datë 22.05.2024, paraqitur nga nga një grup personash: z.S. F , z.Gj.Ll , z.Xh.M dhe z.O. V , kundër Shoqërisë “Era Travel 2013” Sh.p.k, me Nipt L33122201P, përfaqësuar nga Administratori z. N.B , në të cilën pretendohet diskriminim për shkak të aftësisë së kufizuar.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi²,

K O N S T A T O I:

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Në ankesën e depozituar pranë Komisionerit, ankuesit parashtrojnë se, janë persona me aftësi të kufizuar. Ata informojnë se, në datën 08.05.2024 në orën 07:43 minuta kanë hipur në autobusin Tiranë-Elbasan te Terminali i Jug -Lindjes, pranë TEG, Tiranë. Autobuzi ku kanë hipur nisej në drejtim të Elbasanit në orën 08:30 dhe 3-5 minuta para nisjes një person ngjitet në autobus dhe mbledh lekët e biletave të pasagjerëve. Kur iu është afruar ankuesve, ata shprehen se i kanë treguar librezat e verbërisë dhe i dhanë gjysmën e biletës për secilin prej tyre, gjithsej 400 leke, sipas përcaktimeve të ligjit nr. 8098, neni 11, sepse bileta kushtonte 200 lekë. Personi në fjalë, iu ka kërkuar me këmbëngulje dhe me zë të lartë që të paguanin biletën e plotë ndryshe do t’i zbriste nga autobuzi. Ankuesit deklarojnë se, pavarësisht insistimit të tyre për të paguar gjysmën e çmimit të biletës, përfundimisht u detyruan të paguanin çmimin e plotë të biletës. Ankuesit deklarojnë se kanë arritur të identifikojnë targën e autobusit AB 469 AV.

¹ Në vijim do t’i referohemi me shkurtesën LMD.

² Në vijim do t’i referohemi me shkurtesën Komisioneri.

Përfundimisht, ankuesit kërkojnë nga Komisioneri konstatimin e diskriminimit dhe eliminimin e pasojave që vijnë për shkak të tij.

II. Ndjekja e procedurës për shqyrtimin e ankesës nga Komisioneri.

Komisioneri mori në shqyrtim ankesën bazuar në kompetencën e parashikuar nga neni 32, pika 1, gërma “a”, të LMD, që i jep të drejtën për të shqyrtuar ankesat nga personat ose grupet e personave që pretendojnë se janë diskriminuar, sipas parashikimeve të këtij ligji.

LMD, rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit, bazuar në një listë të hapur shkaqesh, duke parashikuar në mënyrë të shprehur shkakun e diskriminimit të pretenduar nga ankuesi, atë të aftësisë së kufizuar. Në nenin 1, të LMD përcaktohet se: *“Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.”*

Mbrojtja nga diskriminimi, sipas nenit 7, të LMD, të ndryshuar, garantohet ndaj çdo veprimi ose mosveprimi të autoriteteve publike ose personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë ose privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi ose grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta ose të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe personash.

Mbrojtja nga diskriminimi në fushën e ofrimit të të mirave dhe shërbimeve, gëzon një mbrojtje të veçantë në kuadër të Kreut IV, të LMD. Konkretisht në nenin 20, pikat 1 dhe 2, të po këtij ligji, përcaktohet se:

“1. Personi fizik ose juridik që ofron të mira apo shërbime për publikun, me pagesë ose jo, ndalohet të diskriminojë një person tjetër, i cili kërkon t'i arrijë ose t'i përdorë ato

a) duke refuzuar t'i japë një personi apo grupi personash të mira apo shërbime për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji;

b) duke refuzuar t'i ofrojë një personi të mira apo shërbime në mënyrë të ngjashme, ose me cilësi të ngjashme, ose në kushte të ngjashme me ato në të cilat këto të mira apo shërbime i ofrohen publikut në përgjithësi.

2. Pika 1 e këtij neni zbatohet veçanërisht për: .....

c) kontributin dhe mundësinë për të përfiturar të mira nga skemat e mbrojtjes shoqërore, duke përfshirë asistencë sociale, sigurime shoqërore, mbrojtje të fëmijëve, përfitim për shkak të aftësisë së kufizuar, apo ndonjë skemë tjetër të mbrojtjes sociale ose avantazh tjetër social të ofruar për publikun;

.....

f) lehtësi për transport ose udhëtim; ”

1. Në kushtet që, pala ankuese nuk kishte mundur që të identifikonte subjektin i cili ofron shërbimin e transportit në linjën Tiranë - Elbasan, me të cilën kishin udhëtuar në datën 08.05.2024, datë në të cilën pretendohet se është konsumuar sjellja diskriminuese, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, nëpërmjet shkresës nr.788/2 prot, datë 29.05.2024, i është drejtuar Drejtorisë së Përgjithshme të Shërbimeve të Transportit Rrugor për marrjen e informacionit dhe identifikimin e subjektit i cili ofron këtë shërbim.

1.1 Me shkresën nr.10873/1 prot, datë 05.06.2024, Drejtorja e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor (DPSHTRR), përcolli informacionin duke sqaruar ndër të tjera se: *“Linja e rregullt e transportit të udhëtarëve Elbasan-Tiranë-Elbasan është e miratuar me Udhëzimin Nr.5628, datë 18.11.2016 “Për miratimin e rrjetit të linjave ndërqytetëse”, i ndryshuar, dhe lëshimi i licencës/certifikatave për operimin në këtë linjë kryhet nga Drejtorja e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor. Nga verifikimi në sistemin elektronik e-Transport, rezulton se në linjën e rregullt të transportit ndërqytetës Elbasan-Tiranë-Elbasan, është licencuar shoqëria “Era Travel 2013” sh.p.k, me NIPT L33122201P, mbajtës i licencës me nr.6/1, lëshuar në datë 18.10.2023, me afat vlefshmërie deri në datë 10.05.2027. Për sa i përket kërkesës për informacion për mjetin me targë AB 469 AV, rezulton në pronësi të subjektit “Era Travel 2013” sh.p.k dhe është i pajisur me certifikatë operimi nr.18, lëshuar në datë 08.05.2024, me afat vlefshmërie deri në datë 08.05.2025”*

Pasi ankesa u plotësua me informacionin e nevojshëm në lidhje me identifikimin e subjektit, në zbatim të parashikimeve ligjore, të përcaktuara në nenin 33 të LMD, Komisioneri ka ndërmarrë hapat si më poshtë:

2. Me shkresën me nr. 788/4 prot., datë 20.06.2024, Komisioneri ka njoftuar dhe kërkuar informacion nga Shoqëria Era Travel 2013 sh.p.k, në cilësinë e subjektit kundër të cilit është paraqitur ankesa. Me shkresën nr.06/27 prot, datë 27.06.2024 (protokolluar pranë Komisionerit me nr.788/5 prot datë 01.07.2024), Shoqëria Era Travel 2013 sh.p.k ka kthyer përgjigje në lidhje me ankesën. Në parashtrimet e saj, shoqëria parashtroi:

Së pari, ju kërkojmë ndjesë në emër të punonjësit të shoqërisë dhe në emër të shoqërisë Era Travel 2013 sh.p.k, duke theksuar se nuk ka qenë qëllimi i punonjësit të diskriminojë dhe aq më pak të fyejë personat e mësipërm të nderuar dhe nuk është as në politikat e shoqërisë të pranohen apo as më pak të tolerohen sjellje të tilla. Është në nderin e shoqërisë tonë dhe në detyrimin e saj tu shërbejë me devotshmëri, qytetari dhe përgjegjësi çdo qytetari që na nderon të marrë shërbimin tonë.

Por duhet thënë gjithashtu që kërkesat për trajtim të veçantë ekonomik janë të përditshme dhe të vazhdueshme. Pothuaj në çdo mjet që niset nga stacioni, ka në grupin e tij të udhëtarëve persona që kërkojnë trajtim të veçantë ekonomik. Kërkesa të tilla për diferencim në pagesë kanë udhëtarët pensionistë, udhëtarët studentë, udhëtarët që për arsye pune u duhet ta bëjnë çdo ditë udhëtimin nga Tirana në Elbasan dhe anasjelltas, udhëtarët ushtarakë, udhëtarët që janë persona që trajtohen me ndihmë ekonomike apo asistencë papunësie, udhëtarët që janë persona që vuajnë nga sëmundje të ndryshme dhe kanë marrë statusin e invalidit, e shumë e shomë të tjerë. Prandaj diskutime të tilla janë bërë të zakonshme për punonjësit tanë, të cilët vazhdimisht e fatkeqsisht duhet të japin të

njëjtën përgjigje të përsëritur, e cila nuk është përgjigja që këta persona duan të dëgjojnë. Prandaj kjo përsëritje e vazhdueshme e të njëjtës situatë është bërë stresuese për punonjësit tanë. Ata vihen vazhdimisht dhe në mënyrë konstatante para çdo nisje të mjeti në një gjendje të tillë. Siç raportojnë vetë punonjësit në anketa që ne kemi zhvilluar me ta herë pas here, është situatë që atyre u shkakton stres, se çdo moment tjetër i kohës së punës, debatet me personat që kërkojnë trajtim të veçantë ekonomik.

Ne si shoqëri vazhdimisht u kemi tërhequr vëmendjen, duke u bërë të qartë punonjësve tanë se çdo individ meriton të marrë një përgjigje etike dhe brenda normave që kërkon një bisedë normale. Por, kur pas përsëritjes për të disatën herë të shpjegimit se nuk jemi në gjendje të shërbejmë me një çmim të diferencuar nga pjesa tjetër e udhëtarëve, atëherë ndoshta tonet nga të dyja palët ngrihen pak dhe debate merr ngjyra pak më të larta se një bisedë normale, ku njëra palë kërkon pagesën për një shërbim që jepet dhe pala tjetër duhet që me vullnet të pranojë të japë pagesën për shërbimin që kërkon të marrë. Kjo ka qenë pak a shumë situata në rastin në fjalë, ku pas kërkesës së parë e të dytë me ton normal, në vijim të debatit është ngritur pak zëri dhe mund të ketë qenë me regjistra jo fort të zakonshëm për biseda, ku të pranishëm në mjet kanë qenë më shumë se 20 udhëtarë të tjerë. Udhëtarë të cilët nga ana e tyre, me të drejtë kanë kërkuar që të mos humbet asnjë minutë kohë nga nisja e mjetit, me përgjigje që ata tashmë i dinë. Shtuar këtu dhe presioni që vjen nga një kontroll i mundshëm i Task Forcës së DPSHTRR, e cila ndër të tjera ka për objekt të veprimtarisë së saj respektimin e orareve të nisjes së mjetit nga stacioni.

Të gjitha këto, e kanë bërë punonjësin të përdorë ton ndoshta pak më të lartë se çduhej të ishte një kërkesë e zakonshme marrje dhe dhënie e shërbimit dhe pagesës. Sjellje dhe ton që gjithsesi dhe për asnjë shkak nuk është e justifikuar nga ne si shoqëri. Përkundrazi theksojmë se ndaj punonjësit në fjalë N. I që ka qenë në shërbim në mjetin me targa AB496AV, në orën 07:43 minuta, të datës 08.05.2024, është marrë masa e vërejtjes për mosrespektim të Rregullores së Brendshme të Shoqërisë, rregullore e cila për kujtesë të shoferave dhe çdo punonjësi të shoqërisë qëndron e afishuar në çdo mjet të shoqërisë. Në të është dhe një pikë që e kujton punonjësin për sjellje korrekte dhe etike kundrejt kujdo që kërkon shërbimin e tij.

Gjithashtu, nga ana e shoqërisë është vendosur në një vend të dukshëm të çdo mjeti, një adresë *emaili*, në të cilën u vihet në vëmendje udhëtarëve që kanë vërejtje apo shohin parregullsi në mjet, gjatë kohës së kryerjes së shërbimit, të mund të shkruajnë, të dërgojnë video apo foto të ndryshme në mënyrë që çdo parregullsi të adresohet dhe të zgjidhet. Kjo na ndihmon të përmirësojmë shërbimet ndaj udhëtarëve. Janë të shumta *emailt* që marrim nga udhëtarët që na raportojnë për situata të shumta, situata nga më të ndryshmet, të cilat ne jemi munduar ti zgjidhim në kohë rekord.

Po ashtu në platformën *messenger*, jemi *online* për të marrë në kohë reale vërejtje apo kërkesa të ndryshme nga udhëtarët tanë. Në ekstraktin e shoqërisë është një numër telefoni që është gjithë kohën aktiv dhe që është lehtësisht i aksesueshëm nga të gjithë dhe vijnë kërkesa të shumta, duke patur komunikim në kohë reale me udhëtarët. Funksionon dhe një grup *Whatsapp* në të cilin raportohet për numrin e udhëtarëve në çdo nisje.

Theksojmë se ne si shoqëri transporti, e licensuar në linjën e rregullt ndërqytetëse, që ndjek itinerarin Elbasan-Tiranë-Elbasan, ushtrojmë aktivitetin tonë ekonomik që prej vitit 2013. Në këta

11 vite të aktivitetit tonë, nuk kemi patur asnjëherë asnjë informacion, shkresë udhëzim apo urdhër se persona të grupimeve të ndryshme duhen trajtuar në një formë të diferencuar ekonomike nga pjesa tjetër e udhëtarëve. Pra, për çdo kategori sociale, grupim etnik, njerëz të komuniteteve fetare, përkatësie gjinore, orientimi seksual apo çdo përkatësie tjetër, ne u shërbejmë dhe ofrojmë shërbimin me të njëjtën pagesë, duke mos patur asnjë hapësirë ligjore për trajtim të ndryshëm të diferencuar për askënd. Pra, ne si subjekt ekonomik, çdo udhëtar që merr shërbimin tonë paguan njësoj për shërbimin që merr. Janë institucione të ndryshme, të qeverisjes qendrore apo lokale që kanë hapësira apo duhet të ndër marrin incentiva për të kompesuar ekonomikisht kategori apo grupime të ndryshme individësh.

Rutina normale e një mjete që ofron shërbim është:

Para se mjete të nisë lëvizjen, punonjësi që është në shërbim në atë mjete, së bashku me drejtuesin e mjetit bën faturën tatimore dhe e raporton atë *online* në Drejtorinë e Tatimeve, ku është shënuar numri i saktë i udhëtarëve që morën shërbimin. Dhe siç cituam më lart, nuk ka asnjë diferencim në çmim për asnjë kategori udhëtarësh.

Nëse një udhëtar për një arsye ose një tjetër, kërkon të pajiset me faturë tatimore individuale për pagesën që kryen për shërbimin që merr, për të lëshohet faturë tatimore individuale, me të dhënat personale që i merr nga karta e tij ID. Më pas individit me këtë faturë mund të paraqitet kudo në çdo institucion, ku mund të kompesohet, a ku mund të marrë trajtimin ekonomik të pretenduar. Edhe në rastin në fjalë, për të cilin po japim këtë informacion, ky shpjegim i është dhënë nga punonjësi i shoqërisë që ka qenë në shërbim. Komunikimi mes tyre (siç punonjësi thekson) ka qenë ky: *“Ju duhet të bëni pagesën, si çdo udhëtar tjetër, më pas unë ju pajis me faturë individuale me të cilën ju mund të paraqiteni tek institucioni nga i cili pretendoi kompesimin, sepse unë nuk kam asnjë çmim tjetër për ju e për asnjë udhëtar tjetër këtu në autobus”*. Këtë shpjegim do të jepte cilido nga punonjësit që do të kishte ratisur të ishte në shërbim në mjete.

Punonjësi thekson gjithashtu se pjesa tjetër e udhëtarëve që dëgjonin këtë debat dhe që ishin të mësuar tashmë me pretendime të tilla, i thërrisnin të nisej në kohë, të mos vononin më, sepse normalisht donin të shkonin në destinacionin e tyre sipas parashikimeve të bëra.

Duke marrë në konsideratë sa parashtrua më lartë, kërkojmë nga ju dhe nga personat e nderuar të sipërcituar të mirëkuptoni këtë sjellje të punonjësit tonë, me pretendimin se nuk do të ketë një rast tjetër të ngjashëm.

3. Njëpërmjet shkresës nr.788/6 prot, datë 08.07.2024, ankuesve iu komunikua përgjigja e shoqërisë. Ankuesit nuk depozituan prapësime me shkrim.
4. Bazuar në nenin 33/8, të LMD, ku parashikohet: *“Kur e sheh të përshtatshme, komisioneri zhvillon një seancë dëgjimore publike dhe fton palët dhe çdo person tjetër të interesuar.”* dhe për të sqaruar të gjitha faktet dhe rrethanat e çështjes, me shkresën nr. 788/7 prot., datë 31.07.2024, Komisioneri njoftoi palët për zhvillimin e një seance dëgjimore në datën 22.08.2024 ora 10:00.

Seanca u zhvillua me praninë e të gjitha palëve pjesë e procedurës administrative. U paraqitën personalisht ankuesit, S. F , Gj.Ll , O. V dhe Xh.M . Për Shoqërinë Era Travel 2013 sh.p.k, u paraqit z. N. Ç, me detyrë Dispeçer, sipas autorizimit të lëshuar nga administratori i shoqërisë, si dhe z. N. I , me detyrë fatorino, i cili ka qenë në detyrë ditën që pretendohet se ka ndodhur diskriminimi nga pala ankuese.

III. Vlerësimi i fakteve dhe provave të grumbulluara nga Komisioneri gjatë procesit të shqyrtimit të çështjes.

A. Lidhur me trajtimin e padrejtë, të pabarabartë dhe të pafavorshëm.

Ankuesit, S. F , i datëlindjes 03.05.1966, Gj.Ll , i datëlindjes 18.03.1952, O. V , i datëlindjes 22.03.1955 dhe Xh.M , i datëlindjes 05.05.1957, janë të gjithë persona me aftësi të kufizuara në shikim, fakt që rezultoi i provuar nga Librezat e Verbërisë respektivisht nr.25980, nr.07574, nr. 25068 dhe nr. 24317, lëshuar nga Shërbimi Social Shtetëror, duke qenë në këtë mënyrë përfitues të ligjit Nr.8098, datë 28.3.1996 “*Për Statusin e të Verbërit*”, i ndryshuar.

Ankuesit deklarojnë se, kanë udhëtuar në datën 08.05.2024 nga Tirana për në Elbasan. Ata kanë hipur në autobus tek Terminali i Jug -Lindjes, pranë TEG, Tiranë rreth 07:43 minuta dhe autobuzi ku kanë hipur nisej në drejtim të Elbasanit në orarin 08:30. Rreth 3-5 minuta para nisjes së mjetit, një person ngjitet në autobus për të mbledhur lekët e biletave të pasagjerëve. Kur iu është afruar ankuesve, ata shprehen se i kanë treguar librezat e verbërisë dhe i kanë dhënë gjysmën e biletës për secilin prej tyre, gjithsej 400 leke, sipas përcaktimeve të ligjit nr. 8098, neni 11, sepse bileta kushtonte 200 lekë. Personi në fjalë, iu ka kërkuar me këmbëngulje dhe me zë të lartë që të paguanin biletën e plotë ndryshe do t'i zbriste nga autobuzi. Ankuesit deklarojnë se, pavarësisht insistimit të tyre për të paguar gjysmën e çmimit të biletës, përfundimisht u detyruan të paguanin çmimin e plotë të biletës. Ankuesit deklarojnë se kanë arritur të identifikojnë targën e autobusit AB 469 AV.

Rezultoi e provuar gjatë shqyrtimit të ankesës se, linja e transportit në të cilën kanë udhëtuar ankuesit është një linjë e transportit ndërqytetës që lidh qytetin e Tiranës me Elbasanin. Në bazë të informacionit të administruar rezultoi se, autobuzi me targa AB 469 AV, me të cilin ankuesit ka udhëtuar, është i pajisur me certifikatë operimi nr. 18, lëshuar në datë 08.05.2024, me afat vlefshmërie deri në datë 08.05.2025 në linjën e rregullt të transportit ndërqytetës të udhëtarëve Elbasan- Tiranë- Elbasan, mjet i certifikuar për operim në emër të Shoqërisë Era Travel 2013 sh.p.k, me NIPT L33122201P.

Shoqëria Era Travel 2013 sh.p.k, ofron shërbimin e transportit në linjën e rregullt të transportit ndërqytetës Elbasan - Tiranë- Elbasan bazuar në licensën me nr.6/1, lëshuar në datë 18.10.2023, nga DPSHTRR, me afat vlefshmërie deri në datë 10.05.2027.

Në ankesën e paraqitur pranë Komisionerit ankuesit pretendojnë se janë diskriminuar për shkak të aftësisë së kufizuar nga ana e Era Travel 2013 sh.p.k, përmes mosnjohjes të së drejtës për të

udhëtuar në transportin urban ndërqytetas, sipas lehtësirave të përcaktuara për personat me aftësi të kufizuara në shikim.

Për të vlerësuar pretendimet e parashtruara nga pala ankuese, Komisioneri ka analizuar dispozitat ligjore që normojnë të drejtën e udhëtimit në transportin urban ndërqytetas të kategorisë së personave me aftësi të kufizuar/të verbër.

Mbështetur në legjislacionin në fuqi³ që rregullon fushën e transportit, transporti rrugor i udhëtarëve brenda vendit në formën e shërbimit të linjave të rregullta, ndahet në: (1) transport qytetas, (2) transport rrethqytetas⁴ dhe (3) transport ndërqytetas. Transporti ndërqytetas rregullohet nga ministri përgjegjës për veprimtarinë e transportit, i cili nëpërmjet Urdhrit nr. 318, datë 02.11.2020, “*Për delegim kompetence*”, të Ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, ka autorizuar Drejtorinë e Përgjithshme të Shërbimeve të Transportit Rrugor (DPSHTRR), si organin kompetent për lëshimin e licencave dhe certifikatave në transportin ndërqytetas, mbi bazën e rjetit të linjave të miratuar me udhëzim të Ministrit përgjegjës për transportin rrugor. Në rastin objekt shqyrtimi, jemi përpara rastit të transportit ndërqytetas.

Me qëllim identifikimin e bazës ligjore që përmban parashikime, lidhur me përfitimin e transportit për kategorinë e personave të verbër, Komisioneri, mori në analizë Ligjin nr. 8098, datë 28.03.1996 “*Për Statusin e të Verbërit*”, i ndryshuar. Referuar dispozitave të ligjit të sipërpërmendur, rezultoi se, fillimisht neni 11, i këtij ligji parashikonte shprehimisht: “*Të verbërit kanë të drejtë që ata vetë dhe shoqëruesit e tyre të udhëtojnë falas në transportin urban, dhe me gjysmë çmimi në transportin interurban, duke përfshirë atë shtetëror dhe privat.*”.

Në vijim, neni 11, i ligjit të sipërpërmendur është ndryshuar, nëpërmjet ligjit nr. 26/2012, datë 15.03.2012 “*Për disa ndryshime në ligjin nr. 8098, datë 28.03.1996 “Për Statusin e të Verbërit*”. Aktualisht, ky nen parashikon: “*Të verbërit dhe shoqëruesit e tyre përfitojnë kompensim për shërbimin e transportit. Masa, kriteret dhe procedurat e këtij përfitimi përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.*”

Sikurse vihet re nga sa më sipër, pas ndryshimeve, që i janë bërë në vitin 2012, Ligjit nr. 8098, datë 28.03.1996 “*Për Statusin e të Verbërit*” (i ndryshuar), personat e verbër nuk përfitojnë më transport qytetas/urban falas dhe transport interurban⁵/ndërqytetas me 50% të vlerës së biletës. Me ndryshimet ligjore, kjo kategori do të përfitojë kompesim për shërbimin e transportit. Masa, kriteret dhe procedurat e këtij përfitimi përcaktohen me Vendim të Këshillit të Ministrave, i cili nuk është miratuar ende. Në vendimmarrjet e mëparshme të Komisionerit⁶ lidhur me mungesën e daljes së këtij akti rregullator nënligjor/VKM, Komisioneri, ka rekomanduar që:

- Këshilli i Ministrave të marrë masa, për nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të nenit 85, të Ligjit nr. 8308, datë 18.03.1998 “*Për transportet rrugore*”, i ndryshuar.

³ Ligji nr. 8308, datë 18.03.1998 “Për transportet rrugore” (i ndryshuar) dhe aktet nënligjore të miratuara në zbatim të tij.

⁴ Transporti rrethqytetas nuk bën pjesë në objektin e shqyrtimit të kësaj ankese.

⁵ Terminologji e përdorur në këto ligje;

⁶ Vendimi nr. 67, datë 10.06.2019; Vendimi nr. 146, datë 06.08.2021; Vendimi nr. 174, datë 20.09.2021, i KMD-së, etj.

- Këshilli i Ministrave të marrë masa, për nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të nenit 11, të Ligjit nr. 8098, datë 28.03.1996 “Për statusin e të verbërit”, i ndryshuar.
- Këshilli i Ministrave të marrë masa për ndryshimet në legjislacion dhe në aktet nënligjore, sipas nenit 20, të Ligjit nr. 93/2014 “Për përfshirjen dhe aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuar”.

VKM nr. 277, datë 18.06.1997 “Për përfitimet nga statusi i të verbërit”, i ndryshuar, në pikën 3 dhe 10, të tij ka parashikuar se: “3. Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit Social Shtetëror i lëshon personit të verbër librezën e verbërisë, si dokument prove për përfitimin nga ligji nr.8098, date 28.3.1996 "Për statusin e të verbërit", pas marrjes së vendimit nga Komisioni Mjekësor për Përcaktimin e Verbërisë. Modeli i librezës së verbërisë përcaktohet nga Ministri i Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta.....10. Udhëtimi në transportin e brendshëm shtetëror dhe privat për personat e verbër behet me 0% të tarifave për transportin urban dhe 50% të tarifave për transportin interurban. Këtë tarifë e përfiton edhe shoqëruesi i të verbërit të grupit të parë”.

Legjislacioni i miratuar në fushën e transportit përmban parashikime të përgjithshme mbi lehtësitë, që duhet të përfitojnë në shërbimin e transportit urban ndërqytetas, për shtresat dhe kategoritë vulnerabël, por gjithmonë duke kryer referencën përkatëse, në ligjet e posaçme për secilën kategori. Lidhur me lehtësirat dhe të drejtën e personave me statusin e të verbërit, për të udhëtuar në transportin ndërqytetas, neni 85, i ligjit nr. 8308, datë 18.03.1998 “Për transportet rrugore” (i ndryshuar)⁷ parashikon: “Është e detyrueshme të kryhet perkujdesja dhe transporti me përparësi, kundrejt të gjitha lehtësive që jep ligji, për të gjitha subjektet që i përfitojnë këto lehtësi në transportin qytetës dhe jashtë qytetit, duke përcaktuar me shënim të veçantë edhe vendet e ndenjies për ta. Udhëtarët që përfitojnë lehtësi me ligje të veçanta, duhet të paraqesin në çdo rast udhëtimi dokumentin që përcakton ligji për ta”. Bazuar në sa më sipër, ligji ua njeh këtë të drejtë të gjithë personave me statusin e të verbërit, konform detyrimit për të paraqitur në çdo rast udhëtimi dokumentin ligjor specifik.

Udhëzimi nr. 3743, datë 10.07.2017, i Ministrisë së Transportit dhe Infrastrukturës, “Mbi modelet dhe standardet e biletave të transportit rrugor të udhëtarëve”, bën një identifikim të grupeve, që përfitojnë lehtësira financiare në marrjen e shërbimeve publike në përputhje me kuadrin ligjor, por jo llojin e lehtësirave që përfitojnë. Sipas këtij udhëzimi, personat që u përkasin kategorive apo grupeve në fjalë, pajisen me *Kartat standarde të personalizuar*. Në pikën 5.3.2.1, 5.3.2.2 dhe 5.3.2.4, të udhëzimit, përcaktohen si të tillë: invalidët e punës, të verbërit dhe invalidët paraplegjikë dhe tetraplegjikë. Në pikën 5.3.2.6, të Udhëzimit nr. 3743/2017, parashikohet si përfitues edhe çdo subjekt ose kategori që mund të përfitojë në vijim, mbështetur në legjislacionin në fuqi.

Për sa më sipër, rezulton se personat me aftësi të kufizuara që gëzojnë statusin e të verbërit gëzojnë lehtësira në shërbimin e transportit, duke përfshirë këtu të treja format e transportit me linja të rregullta, pra transport qytetas, rrethqytetas dhe ndërqytetas.

⁷ Ligji nr. 8308, datë 18.03.1998 “Për transportet rrugore”, ndryshuar me ligjet: nr. 8908, datë 6.6.2002, nr. 9096, datë 3.7.2003, nr. 9373, datë 14.4.2005, nr. 9760, datë 21.6.2007, nr. 10137, datë 11.5.2009, nr. 10302, datë 15.7.2010, nr. 118/2012, datë 13.12.2012, nr.21/2013, datë 14.2.2013, nr. 37/2014, datë 10.4.2014, nr. 10/2016, datë 11.2.2016.

Udhëzimi nr.5627, datë 18.11.2016 “Për përcaktimin e kriterëve, rregullave dhe dokumentacionit për lëshimin e licencave dhe certifikatave për ushtrimin e veprimtarisë në transportin rrugor të udhëtarëve brenda vendit”, i ndryshuar⁸, në nenin 14, përcakton : “5. Subjekti është i detyruar të zbatojë legjislacionin në fuqi për personat me aftësi të kufizuar dhe t’i krijojë sa më shumë lehtësira për transport kësaj kategorie udhëtarësh. Mos zbatimi i legjislacionit në fuqi për transportin e personave me aftësi të kufizuar përbën shkelje të rëndë, e cila shkon deri në pezullimin ose heqjen e licencës dhe, ose certifikatës së autobusit.”. Pjesë përbërëse e këtij udhëzimi janë edhe lidhjet që i bashkëlidhen këtij akti, në të cilat parashikohen dispozita të përgjithshme ku formulohen detyrimet e mbajtësit të licencës që ofron shërbimet e transportit, përfshi edhe transportin ndërqytetës. Konkretisht në Lidhjen 4, të udhëzimit parashikohet:

“4. Mbajtësi i licences dhe i kësaj certificate mban përgjegjësi për zbatimin e ligjeve nr.7889/94, të ndryshuar, nr.7663/93, nr.8626/00, të ndryshuar në të cilat përcaktohet:

b)Për transportin rrethqytetës dhe ndërqytetës: Mbajtësi i licencës mban përgjegjësi për zbatimin e ligjeve 7889/94, të ndryshuar, nr.7663/93, nr.8626/00, të ndryshuar, në të cilat përcaktohet:

- “invalidët e punës, invalidët e luftës, invalidët paraplegjikë dhe tetraplegjikë, të cilët nga organizatat përkatëse janë të pajisur me dëshmi, kanë të drejtë të udhëtojnë me 50 % të vlerës së biletës”, si dhe për zbatimin e ligjeve nr.8098/96, të ndryshuar, nr.8153/96:

- “të verbrit e shoqëruesit e tyre dhe jetimët që nuk janë në marrëdhënie pune, udhëtojnë falas.

5. Është e detyrueshme të kryhet përkujdesja dhe transporti me përparësi, kundrejt të gjitha lehtësive që jep ligji, për të gjithë personat që i përfitojnë këto lehtësi në transportin në linjat e rregullta, duke përcaktuar me shënim të veçantë edhe vendet e tyre të ndenjes.”

Parashikimet e mësipërme, gjejnë pasqyrim edhe në certifikatat me të cilat është pajisur Shoqëria Era Travel 2013 sh.p.k për të ushtruar veprimtarinë e transportit në linjën ndërqytetëse Elbasan-Tiranë-Elbasan. Me marrjen e licensës, Shoqëria Era Travel 2013 sh.p.k ka marrë përsipër dhe ka pranuar edhe këto detyrime në lidhje me ofrimin e shërbimit të transportit në lidhje me personat me aftësi të kufizuara në shikim.

Gjatë shqyrtimit të ankesës, bazuar në deklaratimet e palëve rezultoi e provuar se ankuesit kanë paguar të plotë çmimin e biletës. Z.N. I , i cili ka qenë me detyrë fatorino në autobusin kur ka ndodhur ngjarja objekt shqyrtimi, deklaroi se nuk kishte dijeni në lidhje me parashikimet ligjore dhe lehtësitë e parashikuara dhe dokumentacionin provues për këtë kategori dhe për këtë arsye ai iu kishte marrë ankuesve vlerën e plotë të biletës. Z.I. , deklaroi gjithashtu se, kishte informuar ankuesit se për çdo sqarim ata mund t’i drejtoheshin zyrave të shoqërisë kur të zbrisnin në qytetin e Elbasanit.

---

⁸ Ndryshuar me: Udhëzimin nr.3918, datë 18.07.2017, Udhëzimin nr.438, datë 9.5.2018, Udhëzimin nr.6, datë 2.11.2020 dhe Udhëzimin nr. 7, datë 03.02.2022.

Në momentin që ankuesit kanë paguar çmimin e plotë të biletës, ata kanë kërkuar nga faktorino që të pajisen me biletë. Sipas deklaramëve të administruara gjatë seancës dëgjimore, rezulton se, në kohën që ka ndodhur ngjarja objekt shqyrtimi, biletat deklaroheshin *online* nga ana e shoqërisë pranë organeve tatimore. Në rastin kur ndonjë prej udhëtarëve kërkon të pajiset me biletë individuale, atij (udhëtarit) i merret kopja e kartës së identitetit dhe në momentin që udhëtari zbret në qytetin e Elbasanit, pajiset me biletën e udhëtimit, pranë zyrave të shoqërisë. Sipas shoqërisë kjo ishte një praktikë që ndiqej për të gjithë udhëtarët. Shoqëria deklaroi se prej dy muajsh kjo procedurë ka ndryshuar dhe biletat lëshohen me anë të kasës dhe udhëtarët pajisen me biletën e udhëtimit në autobus.

Gjatë seancës dëgjimore, përfaqësuesi me autorizim i Shoqërisë Era Travel 2013 sh.p.k, deklaroi se kishte një gabim në përgjigjen me shkrim të dërguar paraprakisht, pasi shoqëria që ai përfaqësonte ofronte lehtësitë e parashikuara në udhëtim për personat e verbër, por edhe kategoritë e tjera të personave me aftësi të kufizuara, pavarësisht se në disa raste konstatoheshin probleme me dokumentacionin nga ana e subjekteve përfituese. Shoqëria kërkonte ndjesë për sa kishte ndodhur, duke shprehur angazhimin se një situatë e tillë nuk do të përsëritej më në të ardhmen.

Gjatë seancës dëgjimore ankuesit Gj.Ll , Xh.M dhe O. V , deklaruan se si dokumentacion provues për të përfituar nga lehtësitë e transportit që ofrohen për kategorinë e personave të verbër, i kanë paraqitur faktorinos Librezën e Verbërisë, të lëshuar nga Shoqata “Shpresë për të Verbërit”, ndërsa ankuesi S. F , deklaroi se i ka paraqitur faktorinos dy libreza, Librezën e Verbërisë, të lëshuar nga Shoqata Shpresë për të Verbërit dhe Librezën e Verbërisë, të lëshuar nga Shërbimi Social Shqetëror. Ai deklaroi se këtë e ka bërë pasi e di që ka divergjencë në lidhje me dokumentin që shërben si provë për të përfituar nga lehtësirat në udhëtim, duke theksuar se, Libreza e Verbërisë e lëshuar nga SHSSH, është lehtësisht e manipulueshme, ndërsa ajo e lëshuar nga Shoqata Shpresë për të Verbërit, jo, dhe se kjo e fundit ka të pasqyruara me dispozita përkatëse ligjore dhe të drejtat e personave që përfitojnë nga statusi i të verbërit.

Sikurse më sipër rezulton, personat me statusin e të verbërit, përfitojnë nga lehtësirat në udhëtim, konform *detyrimit* për të paraqitur në çdo rast udhëtimi *dokumentin ligjor specifik*.

Bazuar në Vendimin e Këshillit të Ministrave me nr. 277, datë 18.06.1997 “Për përfitimet nga statusi i të verbërit”, i ndryshuar, autoriteti përgjegjës dhe zyrtar për paisjen e personave të verbër me dëshminë zyrtare të identifikimit, librezën e verbërisë, si dokument prove për përfitimin nga ligji nr.8098, date 28.3.1996 “Për statusin e të verbërit”, i ndryshuar, pas marrjes së vendimit nga Komisioni Mjekësor për Përcaktimin e Verbërisë, është Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit Social Shtetëror. Pra, Libreza e Verbërisë, e lëshuar nga autoritete të tjera, përfshi këtu Shoqatën “Shpresë për të verbërit”, nuk shërben si dokument provues për të përfituar sipas ligjit nr.8098, datë 28.3.1996 “Për statusin e të verbërit”, të ndryshuar.

Nga verifikimi i kryer nga ana e Komisionerit në informacionin e disponuar dhe administruar nga ana e tij në kuadër të shqyrtimit të ankesave për diskriminim, nuk rezulton që të ketë ankesa të tjera të së njëjtës natyrë të paraqitura kundër Shoqëria Era Travel 2013 sh.p.k.

Referuar shkresës nr.11103/1 prot datë 13.06.2024, të DPSHTRR⁹, theksohet se aktualisht, shoqëritë e transportit ndërqytetës nuk përfitojnë subvencion për transportin e udhëtarëve që duhet të udhëtojnë falas. Kjo është një problematikë e parashtruar vazhdimisht nga shoqatat e transportit ndërqytetës në institucionet qëndrore përgjegjëse për nxjerrjen e akteve ligjore/nënligjore përkatëse.

Përfundimisht, duke mbajtur në konsideratë:

- Paqartësitë që ekzistojnë në kuadrin ligjor dhe nënligjor në fuqi, në lidhje me mënyrën e përfitimit të lehtësirave në transport nga ana e personave me aftësi të kufizuara, përfshi personat që përfitojnë nga statusi i të verbërit. Pa paragjykuar këtu detyrimet që shoqëria ka marrë përsipër në momentin e pajisjes së saj me licensë;
- Sjelljen e shoqërisë Era Travel 2013 sh.p.k dhe angazhimin e saj për të mos lejuar përsëritjen në të ardhmen të situatave të të njëjtës natyrë;
- Faktin që ndaj Shoqërisë Era Travel 2013 sh.p.k nuk janë paraqitur ankesa të tjera të të njëjtës natyrë, pra është subjekt për herë të parë;
- Parregullsitë në dokumentacionin përkatës provues të paraqitur nga ana e ankuesve;
- Qëllimin parandalues të Komisionerit dhe jo vetëm konstatues dhe ndëshkues;

Komisioneri arrin në përfundimin se, Shoqëria Era Travel 2013 sh.p.k, nuk duhet të gjendet përgjegjëse për shkelje të dispozitave të ligjit nr.10221, datë 04.02.2024 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar në dëm të grupit të ankuesve: z.S. F , z.Gj.Ll , z. Xh.M dhe z. O. V .

PËR KËTO ARSYE:

Mbështetur në nenet 32 e 33, të Ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

VENDOSI:

1. Konstatimin e mosdiskriminimit të grupit të ankuesve: z.S. F , z.Gj.Ll , z. Xh.M dhe z. O. V , për shkak të aftësisë së kufizuar nga ana e Shoqërisë Era Travel 2013 shpk.
2. Rekomandohet Shoqëria Era Travel 2013 shpk, që me qëllim parandalimin e situatave dhe sjelljeve diskriminuese gjatë ushtrimit të veprimtarisë së saj dhe ofrimit të shërbimit të transportit, të marrë masat e mëposhtme:
  - Të afishojë në vende të dukshme në mjetet e transportit, të drejtat e personave me aftësi të kufizuar për të udhëtuar sipas lehtësirave të parashikuara nga aktet ligjore apo nënligjore në fuqi dhe politikat e shoqërisë për mënyrën e ofrimit të udhëtimit për kategorinë e personave me aftësi të kufizuar;
  - Të parashikojë në rregulloren e brendshme të shoqërisë, detyrimin e punonjësve për të trajtuar me dinjitet dhe pa diskriminim të gjithë personat me aftësi të kufizuar dhe respektimin e të gjitha të drejtave të parashikuara për këtë kategori;

⁹ Kjo shkresë është administruar nga Komisioneri në kuadër të shqyrtimit të ankesës nr.110, datë 22.05.2024, për të cilën Komisioneri ka disponuar me vendimin nr. 238, datë 09.09.2024.

- Të kryejë trajnime për të gjithë punonjësit e shoqërisë, në lidhje me respektimin e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara. Rekomandohet që trajnimet e punonjësve të kryhen në bashkëpunim edhe me organizatat e personave me aftësi të kufizuara të cilat janë njohës të çështjeve dhe problematikave të personave me aftësi të kufizuara.
- 3. Shoqëria Era Travel 2013 shpk, brenda 30 (tridhjetë) ditëve të njoftojë Komisionerin, lidhur me veprimet e ndërmarra për zbatimin e rekomandimeve të mësipërme.
- 4. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijani.

KOMISIONERI

Robert GAJDA

Shkaku: Aftësia e kufizuar
Fusha: Shërbime/Transport
Lloji i vendimit: Mosdiskriminim+Rekomandim